

Pui de Gai de Tudor Arghezi

Incadrarea in epoca literara.

-Curente si orientari literare. Receptari critice.-

Poezia Pui de gai face parte din volumul Flori de mucigai de Tudor Arghezi, aparut in 1931. Inspirat din lumea inchisorilor si a mahalalei, volumul aduce la lumina un univers al proscrisilor fara constiinta, al damnatilor cu o soarta cruda si vicii pe masura. Acest univers aflat in afara oricarei ordini exista dincolo de notiuni precum binele sau raul, prezentandu-se ca un infern fara speranta. Pacatosii nu-si ispasesc aici pacatele, pentru ca asta ar presupune o constiinta a vinovatiei, pe care nu o au, ei doar traiesc si se manifesta conform naturii lor. Criticul Nicolae Balota lamurea in Opera lui Tudor Arghezi: "Ceea ce demasca poetul in Flori de mucigai este o conditie a omului ca rob. Nu numai cel intemnitat, ci si insul liber rob de patima, prada slabiciunilor este redus la sclavie". Asadar avem de a face cu o lume in care se constata absenta divinitatii si a compasiunii, care va refuza efuziunea lirica sau confesiunea.

Modernitatea intregului volum nu poate fi pusa la indoiala. Prezenta esteticii uratului si a categoriilor negative - grotescul, monstruosul, straniul, demonicul - sunt indicii in acest sens. La acestea se adauga limbajul socant si material, precum si nucleul epic. Aici se manifesta, insa un alt fel de epic, folosit ca o alternativa a liricului si posedand toate conotatiile acestuia - de aici si refuzul, in unele poezii, de a face vreun comentariu sau de a da detalii.

Nicolae Balota vorbeste in volumul citat mai sus despre o lipsa de tragism, care ar caracteriza destinele acestor damnati, abordati ca anti-eroi: "Lepadatii comunitatii umane sunt locul unei rare a delicatului cu abjectia, a sumbrelor eflorescente cu pura lumina, de sus, a unei inocente paradisiace. Destinele lipsite de tragism ale acestor anti-eroi au radacina in existentialul ce! mai teluric cu putinta, in insusi malul creatural, adamic. De aici, in toata ignominia existentei lor, surprinsa in momente dintre cele mai infamante, acel vag suflu de spiritualitate al unei nevinovatii primordiale, surprinsa in lutul din care au fost framantati, urma a unui suflu ce s-a suflat asupra lor."

-Tema si semnificatia titlului. Influenta.-

Titlul poeziei semnifica pasari de prada, aducand in prim plan lumea hotilor si ucigasilor. Termenul "gai" pare inventat special pentru rezonanta aspra a limbajului arghezian, sugerand rapacitatea "personajelor", adevarati pradatori. Tema poemului nu este alta decat evocarea acestui univers damnat, populat cu hoti si puscariasi, crime si talharii, unde o frumusetate stranie, crescuta in bezna si viciu, vine sa purifice totul. Sursele de inspiratie ale poetului le gasim nu numai in Florile raului baudelairiene, ci si in Florile Bosforului ale lui Bolintineanu, sustine Mircea Scarlat. Arghezi renunta la stilul inalt si nobil al inaintasului sau, dar pastreaza pasionalitatea intensa a "personajelor" si "stilul hagiografiei pagane colorate mitologic".

-Elemente de structura si compozitie-

Poemul contine unsprezece strofe inegale, dintre care trei au doua versuri si patru versuri finale, constituindu-se aproape intr-un epilog. Structura este ostentativ epica, avand dialoguri si vorbire directa. Incipitul poeziei e un fel de expozitiune, in care ne sunt prezentate personajele, spatiul si timpul: "in ceata groasa/ Carul se-ntorcea acasa. / Intuneric bezna/...Omul si fata/ Vandusera toate gainile". Finalul se bazeaza pe jocul temporal dintre atunci si acum, functionand ca un epilog ce ne lamureste ce s-a intamplat dupa deznodamant. Succesiunea temporală a planurilor e intrerupta de o adresare directa catre cititori a eului poetic, asumandu-si vocea naratoriala. Epicul este concentrat la maximum, rara detalii inutile, prinzandu-se intotdeauna esentialul. Ritmul e accelerat prin aceasta moderna tehnica a focalizarii, preluata din proza.

-Procedee si mijloace artistice. Imagini si figuri de stil.-

In ciuda epicului pronuntat si a tehnicilor preluate din proza, poemul nu este lipsit de figuri de stil interesante. La o cercetare mai atenta, se constata prezenta unui intreg inventar artistic - metafore, comparatii, epitete. In prima strofa, care slujeste ca expozitiune, epitetul - "ceata groasa" tine mai mult de conturarea unei atmosfere, decat de localizarea spatiala. Hiperbola "Nu se vedea pana al glezna" integreste imaginea cu un element esential, bezna deplina, insotitoarea viciului si crimei, parte integranta a acestei lumi. Metafora "muntele de tarana" are importanta in desfasurarea poemului, dar nu ca reper al spatului, ci ca simbol al acestei lumi. Arghezi e un poet al pamantului, nu in sens traditionalist, lutul, tarana sunt materia prima ideala in crearea acestui univers intunecat, primar. Ele mai detin si avantajul unei trimeri primordiale, lutul creatiei divine, capatand o conotatie demiurgica. Imaginile sunt exclusiv vizuale, de o mare concretete.

Exclamatia "Doamne!" care deschide strofa a doua nu se adreseaza neaparat divinitatii, ea anunta prin intreruperea epicului, brutalitatea evenimentelor care urmeaza. Metafora "oameni de cositor" creeaza o imagine tulburatoare, extrem de plastica, datorita careia putem vedea parca strafalgerarea cutitelor, dar si dezumanizarea talharilor. Personificarea "dihania noptii" stabileste definitiv filatiile - aceste creaturi malefice, dezumanizate apartin intunericului si demoniului. Bezna e ea insasi un taram al impurului, al unei umanitati dezabuzate, unde colcaie aratari ciudate sub "ceata statatoare", si fata trebuie sa se tarasca prin obscuritate "ca o lipitoare". Comparatia realizeaza dezumanizarea.

Dialogul din strofa urmatoare are rolul de a comprima epicul, selectand esentialul - aparenta salvare a fetei. Ritmul este accelerat, totul se intampla cu repeziciune. si totusi limbajul nu-si pierde functia expresiva - registrul familiar: "laba", "doarme tun" sau "tat'tu" si exprimarile populare: "mofluzi", "chitira" sau argotice: "belisera" exprima, in afara oricarui comentariu al eului poetic, atrocitatea intamplarilor. Metafora din strofa a opta nu paraseste regnul animal, conotand zona primara a instinctelor, a poftelor salbatice si dezumanizante - "si baba se linse pe buze, / Cu pofta de sange a unei mate lehuze". Explicatia din strofa a noua e o adresare directa catre cititori, iar asumarea vocii naratoriale de catre eul poetic se face tot din ratiuni de rezumare, de comprimare.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Lipsa oricarui comentariu din strofa a zecea scoate in evidenta evenimentele ingrozitoare. Ele sunt prezentate brutal, intr-o forma necenzurata, sugerand macabrul si cruzimea primitiva a acestei lumi. Strofa a unsprezecea constituie deznodamantul, cu un ritm rapid al evenimentelor, obtinut prin enumeratie - "Bratele, mainile, degetele, hotii, baba/ inabusira fata lor, o tarara- n beci, degeaba". Printre procedeele imprumutate din proza figureaza o formula de mijloc, specifica basmului si povestirii, folosita aici cu un ton ironic, care dizolva tragismul - "... vorba lui Terchea-Berchea". Versurile finale contin o revenire la prezentul vocii naratoriale, asumata de eul poetic, indicata prin adverbul "acum". Este vorba de un epilog ce infatiseaza o realitate previzibila - universul crunt al inchisorii, in care "personajele" par a-si gasi locul, a se integra organic. Ele apartin acestei lumi si atunci cand se afla in afara ei.

-Limbajul-

Limbajul arghezian este plastic si expresiv, adesea de o concretete brutala. In ciuda folosirii epicului, nu se poate vorbi de o depoetizare, desi aceasta era tendinta epocii in care apar Florile de mucigai. Estetica uratului la care adera si acest poem, implica, din contra o poetizare anuntata inca din Testament - "Din bube mucegaiuri si noroi/ Iscat-am frumuseti si preturi noi".

-Versificatie-

Poemul are numai rima imperecheata si monorima, ca si Fatalaul, cu versuri inegale si masura variabila. Nu exista un ritm bine stabilit, desi structura alerta a poemului e sustinuta de o cadenta interioara. Modurile si timpurile verbale

Timpurile verbale sustin caracterul epic al poemului. Imperfectul, timpul povestirii si al evocarii, este predominant: "se vedea" - "mergeau" sau "nu stiau". Lui i se adauga perfectul compus, avand aceeasi functie de memorare - "au impleticit" - "au dat" sau "a orbecait". Prezentul apare doar in dialoguri - "Fetico, stai colea cu Dumnezeu", ca forma de accelerare a ritmului relatarii sau in epilog, cand ne prezinta o realitate definitiva. Perfectul simplu are acelasi rol de dinamizare in cadru! "povestirii" ca si prezentul - "desfacu". Timpurile proiectiei sunt foarte rare in evocarea epica a acestei realitati - doar un conjunctiv: "... sa duci" si o forma de viitor popular: "o hodini" arunca o umbra de incertitudine asupra actiunilor anuntate.

-Concluzii-

Folosind procedee ale epicului sau ale artei naive, Arghezi ajunge in Pui de gai la esentializarea extrema. Acest lucru nu-l impiedica sa fie sugestiv si chiar, vizionar. Poemul e o stralucita demonstratie a esteticii uratului si a modernitatii, reusind o intensa amalgamare a banalului cu grotescul si miticul. Avem astfel revelatia acestui infern primar, sursa a demoniului si macabrului, in care arta aduce o lumina stranie, izvorata, parca, din tarana care mai pastreaza o urma a suflului divin.